

2024-08-31

Yttrande angående Samrådsunderlag Mine Storage Vånga

Naturskyddsföreningen Kristianstad och Bromölla har tagit del av samrådsunderlaget kring anläggning av pumpkraftverket Mine Storage Vånga som presenterades i slutet av maj 2024. Föreningen är generellt positiv till en omställning som leder till en produktion och ökad nyttjandegrad av lokalt producerad förnybar energi. Med ett pumpkraftverk finns möjligheter till energilagring för att balansera eltillgången, vilket det finns ett oerhört stort behov av regionalt om vi ska klara omställningen. Samtidigt har vi farhågor om risk för negativ påverkan på områdets riksintressen för friluftsliv och naturvård, på den nyckelbiotop som ligger precis öster om stenbrottet samt på det Natura 2000-område som Ivösjön ingår i.

Direkt påverkan på natur

Föreningen ser inga tydliga direkta hot mot arter i projektets nuvarande form, förutom eventuell påverkan på fisken nissöga samt rödlistade arter inom nyckelbiotopen. Denna påverkan verkar hanterbar enligt samrådsunderlaget men ett noggrant underlag för analys måste självklart vara en viktig del av MKBn. Likaså måste ekologiska konsekvenser för fiskar, insekter, maskar, snäckor m fl. organismer i näringskedjan, av fluorid, uran mm i utsläppsvattnet under driftfasen belysas - såväl vid ett normalt utflöde 1–2 ggr/dygn som vid högre antal cykler per dygn om så kan bli möjligt under vissa perioder. En förlust av planktonbiomassa i anslutning till tubutflödet är möjlig och ska därför också belysas i en MKB.

Ingreppet i naturen på Vångaberget kommer att vara stort under anläggningsfasen. Särskilt bör bevarande av miljön för rödlistade svampar, snäckor och lavar beaktas. Skillerticka (VU) bör inventeras noga. Avverkning i närheten, alltså även utanför nyckelbiotopen, kan orsaka negativ påverkan genom minskad luftfuktighet. Så fort som möjligt måste flera kompensationsåtgärder vidtas som minimerar skadan som uppstår under anläggningsfasen. Att göra åtgärder för att gynna skillerticka och övriga rödlistade arter kan vara värdefullt. Ivösjön ingår i Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön. Med det följer restriktioner och bestämmelser för att undvika miljöpåverkan. I ett längre och större perspektiv ser föreningen att godkännande av Mine Storage-anläggningen på Vångaberget kan utgöra ett hot mot andra Natura 2000-områden genom att liknande ingrepp kan tillåtas med Mine Storage-anläggningen som prejudikat. Incitamenten att exploatera skyddade områden måste därför vara övertygande och inte medföra en ohanterlig negativ utveckling för begreppet Natura 2000.

Riksintressen för Naturvård

Vi anser att Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07 om Riksintresse för Naturvård för Oppmanna-Ivösjöområdet måste beaktas i MKBn. I synnerhet de värden som listas och övriga skydd som hänvisas till. Exempelvis säkerställande av

- Landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i lydelse före 1975 för Kjugekull samt Balsbergets naturreservat.
- Riksintresse för friluftsliv nr LF 3 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr KL 20 och 22
- Den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet samt Kristianstads läns bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden
- Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön

Riksintressen för Friluftsliv

I MKB måste beaktas NV-04528-15 om riksintresset för friluftsliv. Särskilt vill vi påpeka att anläggningen i projektets nuvarande beskrivning innebär ingrepp i stödkriterierna:

- Stillhet/tystnad/låg ljudnivå
- Särprägel
- Tilltalande landskapsbild
- Områden där man bedriver friluftsliv förhållandevis ostört, d.v.s. att man under en längre tid inte ser hus, vägar och endast ett fåtal andra besökare ("vildmarksområden") friluftslivets möjligheter, risk för buller i annars tyst miljö och upplevelsen av landskapet
- Vattenanknutna friluftaktiviteter
- Frånvaro av hinder för områdets användning för friluftändamål

Landskapsbildsskydd

Denna skyddsform är under avveckling men finns omnämnd i beslut om riksintresse för naturvård. Placeringen av intag/utflöde i sjön innebär ett visuellt ingrepp i landskapsbilden mitt i Ivösjön liksom de två planerade strandnära 5–6 m höga byggnaderna på sammanlagt 900 m². Å andra sidan har det historiskt varit mycket mera omfattande verksamhet på Ivösjön och i närområdet i och med kalkbrottet på Ivön. I nyare tid kan värdet av friluftsliv och upplevelsen av landskapet dock ha ett större värde än den tilltänkta verksamheten. MKBn måste innehålla rikligt med beräknade situationsbilder från relevanta utsiktspunkter i närområdet.

Naturskyddsföreningen

Kristianstad Bromölla

Alternativa placeringar/Utförning

Med beaktande av ovanstående nämnda risker för negativ påverkan anser vi att det är önskvärt med förslag på lösningar där man inte har intag och utflöde direkt i Natura 2000-området (Ivösjön). Därför bör alla möjligheter till andra lokala placeringar analyseras, inklusive om det är möjligt att anlägga vattenyta för intag och utflöde utanför Natura 2000-området. Natura2000-området skulle påverkas ändå av en sådan lösning, men blir då inte exploaterat på samma vis.

Slutord

Föreningen avvaktar utredning om påverkan på Ivösjön och dess konsekvenser vad avser Natura 2000-området, riksintressen för naturvård och friluftsliv, samt landskapsbildsskydd i en kommande MKB.

För styrelsen i Naturskyddsföreningen Kristianstad/Bromölla

Anita Gunnarsson

Ordförande

Naturskyddsföreningen Kristianstad Bromölla

kristianstad@naturskyddsforeningen.se

www.kristianstad.naturskyddsforeningen.se

Organisationsnummer: 838201-4119